

ХРИСТИЯНКА

списание за
християнското
семејство

Год. IV — Кн. 7.

Декември

СПИСАНИЕ „ХРИСТИЯНКА“

ГОДИНА IV — КН. 7 — ДЕКЕМВРИЙ

СЪДЪРЖА:

Рождество Христово (картина).

При своите дойде и тѣ не Го приеха — Еп. Иреней

„Емануилъ“ (древно предание) — Ал. Платонова.

Сретение Господне (картина).

Късно е (разказъ) — М. Г-евъ.

Слава Богу въ висините! (картина).

Кръщението на Леонтия (разказъ) — Ел. Манджукова.

Изъ живота на всички жени християнки. — Вѣрата на езич-
ницата — Н. Си—ски.

Наука за духовния животъ. Всеобщността на вѣрата въ
Бога като проява на духовния животъ у човѣка.
Въздействие на духа върху душата на човѣка.

Пазете светостта на семейния кѣтъ — С. Пр—динъ.

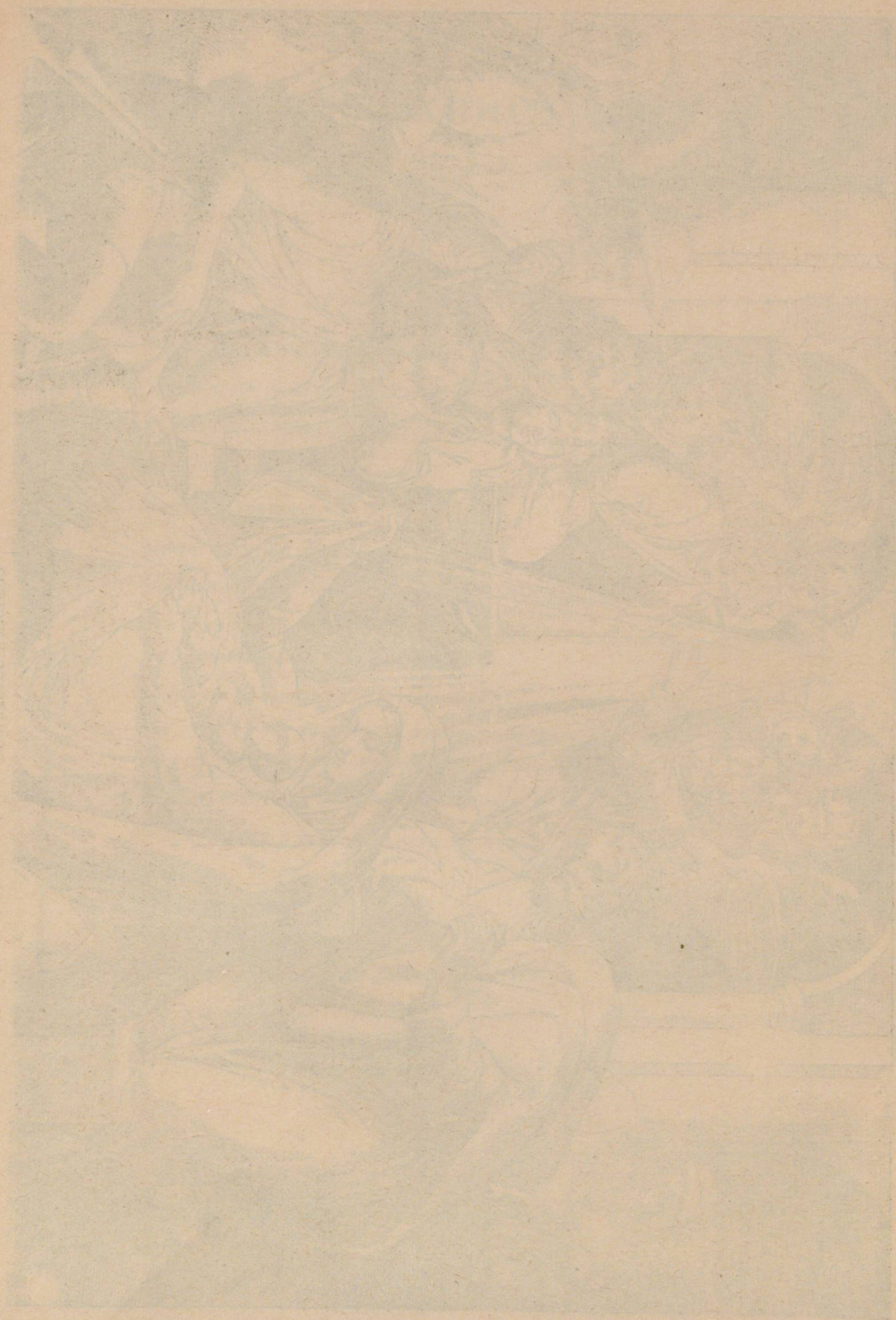
Медицински и домашни съвети. Витамини.

Бележки.

Поща.

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО.

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО.

При своитѣ дойде и тѣ не Го приеха.

Да се пренесемъ мислено преди 1926 год. и да сравнимъ първата рождественска нощъ съ сегашния празникъ. Ето двамата бедни, изморени пѣтници, Иосифъ и Мария, следъ тридневно ходене по планинскитѣ пѣтища, спиратъ въ Витлеемъ, малъкъ иудейски градъ. Била студена зимна нощъ. Изморени отъ дългото, уморително пѣтешествие, пѣтниците дохождатъ ту предъ една, ту предъ друга къща, молейки се да ги пуснатъ за презъ нощъта. Тѣ вече успѣли да обиколятъ всички тѣсни и кални улици на иудейското градче. Никой, обаче, не се съжалилъ надъ беднитѣ назорейски чужденци. Като походили напраздно въ тъмнината и на студа по витлеемскитѣ улици, тѣ, най-после отишли вънъ отъ града, намѣрили праздна пещеря, въ която овчаритѣ въ лошо време затваряли добитъка си. И тукъ, въ това мѣсто, въ тая пещеря за добитъка, Иосифъ и Мария трѣбвало да търсятъ мѣсто за Оня, Който дошълъ да спаси хората и да имъ дарува такива милости, такива богатства, съ които немогатъ да се сравнятъ планини отъ злато и скъпоценни камъни. Какво страшно унижение изпитва Божествениятъ Спасителъ при самото Си раждане! Още при Неговото раждане се изпълнили върху Му

думитѣ на Евангелиста Иоана: *У своитѣ дойде и своитѣ не Го приеха!* Хората даже не Му дадохъ и мѣсто, за да подслони главата Си. Младенецътъ Иисусъ лежи въ пещерята, въ яслитѣ, а отъ хората никой не иска да знае, какво е станалос на земята, именно, че Богъ е лѣзалъ отъ небето, че Словото е станало плътъ. Въ тая чудна, въ тая свещенна нощъ въ пещерята при Спасителя дошли само трима овчари, цѣлото останало човѣчество спало: спалъ Витлеемъ, спалъ Иерусалимъ, спала цѣлата иерусалимска земя, цѣлиятъ свѣтъ билъ въ обятията на съня. Надъ вертепа засияла необикновена свѣтлина; но хората нищо не виждали, спѣли. Отъ небето въ блѣстеши дрехи слѣзли ангели, но хората спѣли. Разнасяла се чудна ангелска пѣсень, но хората не чували, спѣли. Отворило се цѣлото небе, нощъта блѣснала отъ необикновена свѣтлина, но хората спѣли. Тѣхъ не ги интересувало, че се е явилъ небесниятъ Пастиръ, Който дошълъ да търси и спаси загиналитѣ, Който се явилъ да даде откупъ за всички.

И както тогава, така и сега. —И сега не сж малко ония, които не искатъ нищо да знаятъ за Спасителя, които спятъ, а въ сжщностъ, близо до тѣхъ се извършва сжщото таинство,

каквото станало и въ Витлеемъ. Както тамъ Господъ се родилъ отъ Дева въ пещерята, така и сега Той таинствено се ражда на жертвеника въ храма Божии. И тамъ звезди, и тукъ таинствена звезда; славословещи ангели Го заобикалятъ, и цѣлото небе съ очудване гледа на Него. Но, уви, твърде много спятъ, когато се празнува това чудно таинство. Навсѣкжде се разнася призоваващиятъ камбаненъ звънъ, но тѣ спятъ. Благочестивитѣ християни отиватъ въ храма Божии, а тѣ спятъ. Това се случва и по селата, но най-вече въ градоветѣ. Нѣкои въ първатарождественска нощъ се събуждатъ, обаче не се *интересуватъ да узнаятъ нищо за Господа*. Може би тѣ нищо не знаятъ за Него? Съвсемъ не. За идването на Господа много отрано е било предизвестено. Пророцитѣ начертали Неговия ясенъ образъ, указали даже точно мѣстото и времето на Неговото раждане. Тия предсказания отъ поколѣние на поколѣние се разпространявали и пазили въ иудейския народъ. Макаръ и мнозина да сж се събудили, обаче не сж попитали за станалото не сж се явили да приветствуватъ явили се Господъ. Това сж равнодушнитѣ и студени хора, които малко се грижатъ за вѣчното. Тѣ напълно сж погълнати отъ земното, всички тѣ имъ мисли сж устремени за придобиване на материални блага. Това сж души, които търсятъ само радости и наслаждения. И както тогава, така и сега има не малко такива, които не мислятъ за Бога. Не че тѣ нищо не знаятъ за Бога. Тѣ сж се родили въ християнство и сж се учили на за-

кона Божии. Поради това, както пише апостолъ Павелъ, *тѣ сж не чада на тъматата, но синове на свѣтлината и деня*. Тѣ знаятъ, че *нѣма друго име подъ небето, съ което би могълъ човѣкъ да се спаси*, освенъ името на Исуса Христа, обаче, въпреки това, тѣ не мислятъ за Него. Тѣ иматъ други привързаности, други занятия, други радости, другъ богъ и спасителъ. Поради това тѣ никога не проявяватъ нужда отъ Господа. Рѣдко можемъ да ги видимъ въ храма, рѣдко тѣ се обръщатъ къмъ Бога съ молитва, никога въ ржка не взематъ каквато и да било душеполезна книга, съ една дума, никога не мислятъ за Бога. Хора отъ тоя родъ има немалко въ всѣко съсловие, между богатитѣ и бѣднитѣ, образованитѣ и необразованитѣ въ селата и въ градоветѣ.

Младенецътъ Исусъ лежи въ ясли. Хората Го отблъснали отъ себе си. Апостолътъ говори за Него: *у своитѣ дойде и своитѣ не Го приеха*. Вгледайте се въ пещерята. Тамъ лежи младенецъ. Но вѣрата говори, че на Тоя младенецъ принадлежи цѣлия свѣтъ, принадлежи всичко, което свѣтътъ има и владѣе. На Тоя Младенецъ принадлежатъ всички царства, всички царски дворци, въ които обитаватъ царетѣ. Въ ржцетѣ на Тоя младенецъ сж краищата на цѣлата земя и височинитѣ на планинитѣ сж Негови, Негово е и морето. И Тоя Младенецъ е въ ясли, въ пещеря. Защо така? Св. Иоанъ говори: *своитѣ не Го приеха*. А какъ това е станало, повествува св. Лука: „Мария родила своя първороденъ, повила Го въ пелени и Го сло-

жила въ яслитѣ, тъй като нѣ-мало мѣсто въ кжщитѣ! И тъй — *нѣмало* мѣсто. Ние видѣхме че Иосифъ и Мария ходили презъ нощта по улицитѣ на Витлеемъ отъ кжща въ кжща, хлопали въ всѣка врата, но отвсѣкжде получили отказъ, никжде не намѣрили мѣсто за отидиѣ и били принудени презъ нощта да се настанятъ въ пещерята, гдето се родилъ божествениятъ Младенецъ, хората Го отблъснали отъ себе си. . . Но както било по-рано, така е и сега. Колко често Господъ иска да влѣзе въ човѣшкото сърце, което е Негова най-света собственостъ, въ човѣшкото сърдце, което Той създалъ и изкупилъ съ цѣната на Своята драгоценна кръвъ. Колко често Той иска да влѣзе въ насъ и да се засели тамъ. „Ето, Самъ Той говори. Азъ стоя при вратата и хлопамъ. Ако нѣкой чуе гласа Ми, и отвори вратата, ще влѣза при него и ще вечерямъ съ него.“ Господъ стои при вратата на гордия човѣкъ и говори: „*Синко, дай Ми твоего сърдце!*“ Но казватъ Му: „нѣма мѣсто, защото гордостъта тамъ се заселила.“ Стои Господъ предъ вратата на търговеца и казва: „синко, дай Ми твоего сърдце!“ Отговарятъ Му: „нѣма мѣсто въ гостилницата, защото скжперничеството го е заело.“ . . . При вратата на човѣконенавистника, пияницата, на всѣкжде единъ отговоръ:

„мѣстото е заето“. . . По тоя начинъ, както въ оная студена нощъ Господъ билъ отхвърленъ въ Витлеемъ *така* и сега мнозина Го отблъсватъ отъ себе си. Нѣма мѣсто за Господа въ гостилницата на нашата душа: тя цѣлата е заета съ пороцитѣ и страститѣ. . .

Но въ това време, когато хората спали и тъй грубо, тъй безжалостно отхвърлили отъ себе си своя Господъ и Избавителъ, на небето бодърствували ангелитѣ и въ минутата на раждането се явили отъ небето въ грамадно число и възпѣвали: *слава въ висинитѣ Богу, на земята миръ, между човѣцитѣ благоволение.*

На коя страна да застанемъ: на страната на ангелитѣ ли, които сж прославили Господа, или на страната на хората, които сж Го отхвърлили? Ние вече застанахме на страната на ангелитѣ, ние ходихме въ храма господень, за да спомнимъ и прославимъ великото чудо, за да спомнимъ благодеянията Божии и милости, които е сторилъ на хората. Нека продължимъ започнатото, нека прославимъ Бога въ душитѣ и тѣлата си като цѣломждрено, праведно и благочестиво живѣемъ въ тоя животъ и очакваме блажената надежда за явяването на славата на великия Богъ и нашъ Спасителъ Исусъ Христосъ.

Еп. Иринеи.

(Древно предание).

Малухъ, ще има ли още мѣсто въ хана?

— Мѣсто? Азъ нѣма вече да пусна нито една овца!... Всички навеси сж препълнени... Ей сега ще затворя вратата: цѣлъ день народъ навалица тече като река... Не ще може нощесъ да се диша. И хора, и камили, и овце, и осли — всичко наедно! Чуваашъ ли какъвъ ревъ има? Сега и до кжщата не можешъ се промъкна...

Тѣй говорѣше стариятъ Малухъ, вратаръ на Витлеемския крайградски ханъ, построенъ на върха на стрѣменъ баиръ, сега залѣнъ съ послѣдните тихи лжчи на догрящето слънце.

— Запали фенера надъ вратата — извика старецътъ вратаръ на прислужника въ хана, който току що се бѣ обърналъ къмъ него съ въпросъ, а самъ бѣше успѣлъ да се промъкне до вратата.

— Неможе, неможе, повече мѣсто нѣма, търсете мѣсто за ношуване другаде въ самия Витлеемъ, Иехоза да ви пази! — викаше той, като се стараеше да разпѣди отъ оградата новодошлите.

Но край града, освенъ тоя ханъ, нѣмаше нито една кжща, въ която можаше да се пренощува, а въ Витлеемъ... на пазарния площадъ се плѣтѣха останалите безъ приютъ.

И новодошлите не се махаха отъ оградата на хана.

Между тѣхъ имаше и почетни бѣловласи евреи, напомващи старите патриарси, въ дълги тъмни дрехи, стройни и представителни, и жени съ бѣли покривала, спускащи се върху тѣхните желтави лица, младежи, девиси и деца...

Дошли по случай на народното преброяване въ града на своите отци отъ Назаретъ, Капернаумъ, Иерихонъ и разни градове и села на Палестиния на осли и мулета, покрити, споредъ източния обичай, съ пѣстри килими, тѣ сега се безпокояха и шумѣха при вратата на хана, раздразнени отъ отказа на вратаря, като не знаеха, какво да правятъ и на кжде да вървятъ...

Освенъ това, наблизю мина бедуински керванъ, и около хана имаше невъобразимъ шумъ.

Стариятъ Малухъ, дошѣлъ въ отчаяние отъ това поведение на тѣлпата и въ душата си проклѣнаше римския императоръ, който намислилъ да нареди това нещастно преброяване.

— Та кжде, кжде ще Ви помѣстятъ? — почти плачещъ, махаше съ ржце, но най-после отстѣпи предъ настоятелните искания на тѣлпата:

— Богъ на Авраама, Исаака и Иакова да ви пази невредими, но

ако вие се задушите, старият Малухъ не е виновенъ... И кучетата вжтре! — безъ повече да се опитва да прави препятствия, махна съ ржка и дсбави, гледайки, какъ въ двора наедно съ хората влизаха и скитащи се кучета, сжщо объркали се отъ цѣлата тая смутня.

— Ей, Вениамине, кажи на Захариа, да приема още гости, па ела тукъ, вземи ослитъ имъ, — извика той, по направление на хана.

Младиятъ прислужникъ, оня сжщия, съ когото току що Малухъ разговаря, следъ нѣколко минути се яви на неговиятъ зовъ.

— Малухъ, нужно е още едно мѣсто! Ти пустна толкова народъ а менъ ми трѣбва само едно мѣсто, проговори той, като ловко поемаше отъ надошлитъ пасажери тѣхнитъ мулета и осли и ги отвеждаше въ оборитъ. — Погледни, долината на Ретаима вече цѣла е въ тъма, слънцето е залѣзло... А темъ е нужно мѣсто за ношуване твърде имъ е нужно мѣсто за ношуване...

— Ти, струва ми се, сѣкашъ нѣмашъ умъ, Вениамине! — проговори стариятъ Малухъ, като излѣзе отъ себе си. — Мѣсто?! Та откъде да ти го взема? И презъ деня хана бѣше натѣпканъ съ хора, а сега азъ не зная, какъ тѣ ще могатъ да спятъ? — показва той съ очи на блѣскащия се, като на пазаръ, народъ, — даже и на двора е всичко пълно...

Грамадната едноетажна кжща, вжтрешниятъ дворъ и даже оградата на хана действително приличаха на живъ мравунякъ. Вениаминъ се убеди, че нѣма да намѣри мѣсто за новитъ пжтници и натякваше на себе си, че преди половинъ часъ не имъ потърсилъ удобно кжтче.

— Но знаешъ ли ти: жена е... предстои ѝ да стане майка... — не можеше той да се успокои, — азъ

ги срещнахъ подъ самия баиръ, Тѣ бѣха твърде изморени и се надѣваха да си отдѣхнатъ при источника на Давида... Оселтъ имъ сѣвсѣмъ се отказваше да върви... Нали и пжтищата сж развалени... Долу по политъ на планината е кално и плѣзгаво, а тѣ, помисли си, идатъ отъ Назаретъ! Това значи, презъ Самария, презъ цѣла Иудея... Презъ планини и гори...

— Па кои сж тѣ? — нетърпеливо го прекжсна Малухъ.

— Кои? Не зная, — сви рамене Вениаминъ. Зная само, че тѣ сж отъ рода на царъ Давида и идатъ тукъ, въ Витлеемъ, неговия роденъ градъ. Облечени сж сѣвсѣмъ просто, даже бедно... Старецътъ, нагледъ, е работникъ... Той, доколкото разбрахъ, каза за себе си, че билъ дърводѣлецъ. Жената... по всѣка вѣроятност, е негова дъщеря, но... самъ трѣбваше да я видишъ! тя е измжчена отъ умора!... Азъ обещахъ да имъ приготвятъ мѣсто въ хана...

— И твърде неразумно отъ твоя страна, — съ раздражение отново го прекжсна вратарьтъ. Е, върви имъ търси мѣсто, макаръ въ една отъ стайтъ!

— А най-крайната? — Изведнажъ оживѣно каза Вениаминъ. Азъ видѣхъ, минавайки край нея, какъ я чистѣха... Тя още е свободна...

— Зае я римскиятъ стотникъ, оня сжщия, който донесе указа на Ирода за преброяването на народа.

— Римскиятъ стотникъ се спрѣлъ въ този ханъ? — съ очудвание проговори Вениаминъ.

— Казватъ, че той ходилъ по цѣла Палестиня, билъ отпатъкъ Иорданъ, въ Иудейската пущиня и сега се връщаль въ Римъ...

— Римскиятъ стотникъ, — повтори Вениаминъ, безъ да го слуша. Сѣкашъ нѣма за него мѣсто въ

двореца на Ирода, а отнема мѣстото на бедняцитѣ!

Червенина отъ негодувание залѣ лицето на младежа.

— Трѣбва богато да е заплатилъ на стопанина, ... — забележа Малухъ.

— Та искали и дума, — каза Вениаминъ, като се засмѣ. Но нима нѣмаше да го пустнатъ и тъй?! Достатъчно бѣше да продума, да пожелае, и цѣлиятъ ханъ щѣше да бжде на негови услуги...

Проклето раболепство, проклето иго!... Ще си спомни ли нѣкога Иехова за Своя народъ, ще Му върне ли по напрежната слава, напрежната свобода?

Сѣнка отъ съмнение и лека усмивка премина по лицето на Малуха.

— Бжди внимателенъ, — прекъсна той увлеклия се младежъ, — по нѣкога и неудѣланитъ камъни иматъ уши, и зле може да си испати, който намисли да оскърбява римлянинъ, при това носещъ пръстенъ отъ Августа.

Въ това време нѣкой бутна изодзадъ Вениамина. Той се обърна. Въ дълга дреха отъ бѣлъ вълненъ платъ и съ тъмна качулка, сложена, по еврейски обичай, върху главата, предъ него стоеше старецъ въ преклона възраст, приличащъ на сния строги отшелници — есеи, които той срещалъ въ Задииорданската пустиня.

— Седемдесетитѣ седмине на Даниила идатъ къмъ своя край... Не могатъ да бждатъ безсилни пророческитѣ думи... Ще се оправдае Богъ на нашитѣ отци... Близко е Избавителтъ...

Неговитѣ отревисти, съ глухъ старчески гласъ произнесени думи, сами сѣкашъ били пророчество.

— Близко? — Неволенъ трепетъ преминалъ по цѣлото тѣло на Вениамина, — близко... Мезия?... Той ще дойде съ цѣлия блѣсъкъ на Сво-

ето величие, Той ще дойде могъщъ и силенъ, и ще прослави Израиля!?...

Нѣколко минути мълчание.

Огъ нѣщо замръ сърдцето на Вениамина. Сѣкашъ се приближи къмъ него нѣщо таинствено и страшно а сжщо така и радостно,...

Изъ дълбочината на хана се чуа звукове на китара. Струнитѣ звънтѣха и трептѣха отъ неизказана скърбъ, и рѣзкъ, малко дивъ, но силенъ женски гласъ запѣ пѣсень, зятъкваща душата, пѣта нѣкога отъ еврейския народъ на брѣговетѣ на Вавилонскитѣ реки.

Но пѣсенъта скоро млъкна и потъна въ непреставация шумъ на многобройната тълпа.

Той ще дойде, Той ще ни избави, — самъ въ себе си продължаваше да говори старецътъ, — свършиха се вождоветѣ изъ Иудовото колѣно... Иде Примирителъ... Но нима Той ще бжде такъвъ, какъвто ти си Гомислишъ? Той билъ презрень и унизенъ предъ хората, мжжъ на скърбитѣ и болеститѣ, и ние отклонявахме отъ Него лицето си! Той взе върху си нашитѣ немощи и понесе болеститѣ ни... Всички ние блуждаехме като овци, всѣки по свой пжтъ се отклони, и Господъ възложи върху Му грѣховетѣ на всички ни... Близко е вече Неговото време... Нека пренощуватъ въ пещерята, продължаваше да говори старецътъ. И като отново се обърна къмъ Вениамина, прибави — нощта ще бжде много студена, но въ пещерята е топло и чисто.

И изморенъ отъ тревогитѣ на безпокойния день, той отиде на своето постоянно мѣсто при вратата.

Непонятна мжка сви сърдцето на Вениамина.

Като си спомни, че пжтницитѣ, които той видѣ съ трудъ да се качватъ по баира, вече рѣдва да сж приближили хана и, сигуръ, ще

търсятъ приютъ, той отиде на среща имъ.

Минавайки край голѣмата и праздна пещеря на добитѣка, която бѣше задъ задната стена на хана, той надникна въ нея. . . Тамъ бѣше тъмно и задушливо, ниско по земята въ нея и изъ глглицата имаше цѣли купища отъ слама и сѣно. . . Той си спомни за красивата въ сравнение съ тоя приютъ стая, зета отъ римския стотникъ. Тамъ даже били послани килими върху камения подъ! И къмъ мжката му отново се присѣдини негодувание, почти омраза, неизвѣстно къмъ кого и защо.

II

Настѣпи нощъ, безлунна, звездна, малко студена.

Тишина се спушна надъ Витлеемъ. . . Бѣлитѣ двуетажни кжшурки въ плоски покриви, тѣснитѣ, криви улици, бѣгащи по зеленитѣ и скалисти склонове на хълма, гжститѣ богати лозя, маслинитѣ, смоковницитѣ, даже очертанията на съседнитѣ далечни планини, — потънали въ мракъ. Всички звукове занѣмѣли. Въ крайградския ханъ сжщо царувалъ сънъ. Въ всички стаи, чардаци, по скамейкитѣ, по пода спѣха гости.

Само въ помѣщението, заето отъ римския стотникъ, горѣше огънъ

— Защо не спи благородниятъ Петроний! Вече е първа стража на нощта. . . — проговорилъ надникналия къмъ него презъ преградата старъ вѣренъ слуга, — или, може би, нѣщо ви е неудобно! Напразно не отидохме до двореца на Ирода.

— Нима въ Иудея дворцитѣ и оргиитѣ не сж омразни сжщо тѣй, както и въ Римъ! — съ насмѣшка проговори Петроний, като се надигна на лакътъ върху скамейката. Всичко е отлично, мой Месалъ, лѣгай! На мене просто ми е задушно и не ми се иска да спя.

Като нежалаеше да продължава разговора, Петроний затвори очи. Но щомъ задъ преградата се чу сънното дишане на Месалъ, той стана и безпокойно почна да ходи назадъ — напредъ по мекия скжпъ килимъ.

И наистина, нему не бѣше задушно, а върху красивото му изморено лице лежеше отпечатъкъ на нѣкакво неподвижно и неизразимо страдание.

„Единъ моментъ, и всичко е свършено! Защо се бавя? Единъ моментъ, единъ моментъ“ . . . нѣщо до болка натискаше мозъка и една и сжща мисълъ настойчиво дохождаше въ главата. . . Да умре мжжествено и свободно, — това е най-доброто нѣщо, което човѣкъ може да направи! . .

„Нѣма богове, умрѣха всички богове. . . Елада и Римъ вече не знаятъ нито Зевса, нито Юпитера, нито Юнона, нито Марса. . . Жертвеницитѣ сж съборени. Изъ храмоветѣ бѣгатъ мишки, живѣятъ кучета. . . Само единъ богъ до сега е останалъ: Августъ, — каза ми единъ старъ жрецъ, минавайки наедно съ него по кипарисовата алея край единъ обрасналъ съ мѣхъ старъ храмъ.

Умрѣха. . . нѣма богове. . . нѣма богъ, има човѣкъ, който се нарича богъ, човѣкъ, на когото участъта е тлѣние. Има богъ — Римъ, който следъ хиляда години ще се превърне въ купища развалини. . .

На Петрония стана неизразимо страшно и му се стори, че и той, и цѣлата земя се провалатъ въ нѣкаква бездѣнна пропасть, въ мраченъ тартаръ, въ царството на вѣчната скърбъ, на безцелното блуждение на сѣннитѣ.

Философитѣ казвали, че даже и това нѣма, нищо нѣма. . . О, да можеше да се знае, че поне това е истина! . .

III

Вече бѣше началото на третата стража.

— Единъ моментъ и всичко е свършено, — отново блѣсна въ ума на Петрония съ необикновена яснота тая мисль.

Следъ това той почувствува, че тоя моментъ трѣбва да настѣпи.

Трепетъ го обхвана и, безъ да си дава отчетъ, той хвана дрѣжката на ножа.

— Господине... въ тоя моментъ се чу задъ гърба му, Господине...

Той трепна, обърна се, ала машинно продължаваше да стиска дрѣжката, криеща у себе си смъртъ и освобождение.

Неизвестна фигура стоеше предъ него въ нощната тъма.

Като хвана медния свѣтилникъ, Петроний високо го издигна предъ себе си. Желтеникава колебаеща се свѣтлина падна върху лицето на еврейския младежъ.

— Азъ нѣкъде съмъ те виждалъ — съ облекчено срдце проговори Петроний, като поставяше свѣтилника на първото му мѣсто.

— Може би, тукъ въ хана: азъ съмъ слуга, — като се сдържаше, проговори младежътъ, но следъ това въ главата си той осети вълнение.

— Азъ дойдохъ да моля... да кажа, господине, че се извърши една несправедливостъ. Цѣла нощъ ме мъчи тая мисль, и азъ неможахъ да заспя...

Тая стая трѣбваше да заеме едно семейство отъ Назаретъ: единъ старецъ — дърводѣлецъ и неговата съпътница... не днесъ, — утре тя трѣбва да стане майка... Тя бѣше изморена отъ пѣтя, а стаята бѣше заета...

— Какво? Тази стая? Но защо азъ това до сега незнаехъ? — извика Петроний, като съ трудъ съобразя-

ваше въ що се състои работата. — Нима азъ не бихъ отстѣпилъ своето мѣсто на готвящата се да стане майка? Нима азъ не можехъ да приношувамъ на открито поле? Къде е тя сега? Къде сж ги помѣстили?

Тя е въ пещерята около хана, където по-рано затваряха добитѣка. Но тамъ е тѣй студено, и даже нѣма скамейка за нощуване... Пещерята е задъ хана на полето.

— Въ пещерята за добитѣка, о богове! Неможе ли поне сега да се премѣстятъ тукъ? Азъ ще отстѣпя стаята... Това е възмутително, ужасно!...

Петроний самъ не помнѣше, откога тѣй горещо и искрено той не се е възмущавалъ и едновременно се чувствуваше въ нѣщо виноватъ.

А младиятъ еврейинъ, изплашенъ, смутенъ и разтроенъ стоеше предъ него съ отпусната глава.

— Хайде веднага да отидемъ, — бързаше стотникътъ, като намѣташе на едното си рамо топлата си дреха, — азъ трѣбва да ги намѣря, трѣбва по-удобно да се настанятъ...

Тѣ излѣзоха на двора. Въпреки милиардитъ звезди, които свѣтѣха на небото, все пакъ бѣше тъмно, и предметитъ се различаваха съ голѣмъ трудъ.

Петроний и неговия спѣтникъ внимателно се промѣкваша между спещитѣ хора. Животнитѣ, привързани у ясли, сжщо дремѣха. Понекога на отражението отъ угасващитѣ огньове нѣкакви сѣнки се движеха.

Бѣше твърде студено, но тоя студъ отрѣзвѣ Петрония и разгони мжчащитѣ го мисли... Цѣлото му същество сега бѣше заето съ безпокойствие за неизвестнитѣ му пѣтници отъ Назаретъ, заради него останали безъ легло.

— По-скоро, по-скоро да я намѣримъ!...

Изеднажъ нѣкакъвъ страшенъ шумъ се чу отъ другия край на двора, задъ хана, и следъ това старчески гласъ извика:

— Вениамине, Вениамине, где си ти? Въ името на Иехова, Вениамине!

Вениаминъ позна гласа на Малуха. Но защо старецътъ не е на вратата? Откъде той вика? Нѣщо е станало? Убийство? Смъртъ?

Викътъ се повтори;

— За минута, Господине! — каза Вениаминъ, — тамъ нѣщо е станало. Бързай следъ мене, пещерята е сжъ тамъ...

И като замина отъ стотника на нѣколко крачки, той се скри въ нощната тъмнина задъ стената на хана.

Петроний тръгна следъ него, но, като не познаваше мѣстото, той постоянно се пнѣше ту у одного, ту у другиго спещъ и се измори. Той почна да се промѣква между купищата багажъ, животни и хора.

— Какъвъ ще е тоя шумъ? Още е рано за съмване.

— Какво е станало? Пожаръ? Кавга?

Нѣкой хвана въ тъмнината ржката на Петрония и го попита, какви сжъ тия викове. Петроний само сви рамена и отъ своя страна попита, какъ да се отиде до пещерята, която е задъ хана.

— Нетърпеливъ, неспокоенъ народъ! И ноще безъ шумъ и викове неможе да прекара, — натякваше той.

Изеднажъ една силна ржка се сложи на рамото му.

Той се обърна. Задъ него стоеха двама нѣкакъ чужди хора съ груби простодушни лица, върху които сега лежеше отпечатъкъ на безграниченъ възторгъ. Тѣ бѣха облечени въ прости кози кожи съ козината навънъ. Въ ржцетъ на едина имаше малко фенерче, у другия — овчарска тояга и свирка на пояса.

Въ непонятно възбуждане по-стария отъ тѣхъ почна да говори съ Петрония.

— Помисли само, това е Самъ Той, Спасителътъ, Христосъ, Когото хората тѣй дълго очакваха... Спасителъ отъ дома на Давида... Ангелътъ, който събщи това, каза: роди ви се Спасителъ, който е Христосъ Господъ... Свидетелъ е Богъ това не бѣше сънъ. Той наистина се роди. Ние сами Го видѣхме и Неговата майка... тамъ въ пещерята... идете, поклонете му се! Ангелитъ пѣха: слава Богу въ висинитъ...

Овчарътъ вече говорѣше не на стотника, а на другитъ, които стояха около тѣхъ... Мнозина се събудиха и съ жадно любопитство на източенъ човѣкъ вслушваха се въ чуднитъ думи. Фенери почнаха да блѣщукатъ по грамадния дворъ.

— Чуватъ се въпроси:

Та кои сте вие?

Откъде?

За кого говорите? Кого видѣхте?

Какъвъ Спсителъ?

Тѣ видѣли ангели, чухте ли?

Тѣ видѣли ангели! Съ тѣхъ говорилъ ангелъ. Христосъ се родилъ!

— Та защо ги слушате? Кои сте вие? Какво е това?

Нимѣ не видите: овчари сжъ отъ селото, което е задъ баиря. Но защо тѣ сжъ дошли тукъ, когато трѣбваше да пасатъ стадата си въ Виглеемската долина?

— Ето, ето на сжщата тая равнина, на нивата, която нѣкога е била на Вооза, ние пасѣхме стадата си, — съ възторгъ разправѣше единъ отъ овчаритъ, — тия задрѣмаха (той показва съ очи на другаря си и на още единъ овчаръ, който се приближи къмъ тѣлпата), а азъ пасѣхъ.. Бѣше студено, и ясно... Небето горѣше отъ милиарди огньове... Изеднажъ ослѣпителна свѣтлина отъ небето ги разбуди, а мене ме

свали на земята... Не бяхме още успели да дойдем на себе си, и въ тая необикновена свѣтлина се яви единъ чуденъ, още по-свѣтълъ ангелъ, и ние чухме гласъ: „не се бойте, азъ ви явявамъ радостъ, която е радостъ за всички хора. Въ града Давидовъ“ ви се яви Спасителъ, Който е Христосъ Господъ. И ето ви знакъ: ще намѣрите младенецъ въ пелени, да лежи въ яслитъ“.

Следъ това звездитѣ потъмнѣха, и цѣлото небе биде осияно отъ ослѣпителната свѣтлина, и безбройно воинство славѣше и хвалѣше Бога: „слава Богу въ висинитѣ и на земята миръ, между човѣцитѣ благоволение!“ И отново всичко стана по прежнему... Въ трепетъ ие лежахме на земята. Най-последохме на себе си и казахме единъ на други: „да отидемъ въ Витлеемъ и видимъ, какво се е тамъ случило“. Ние тръгнахме. По пътя се отбихме и тукъ, разказахме на вратаря за всичко, което видѣхме и чухме, и което намѣрихме тукъ, въ пещерята.

Петроний повече не слушаше.

Нима това е тя! Оная сжщата, тъй безмилостно лишена отъ подслонъ! Оная сжщата, която той търси!

— Заведи ме, моля ти се, тамъ, — каза той, като вече се хвана за дрехата на овчара.

Наоколо тълпата се очудваше, недоумѣваше, възхищаваше се, и се съмняваше.

— На тия груби, диви хора се явили ангели?! Сѣкашъ у Израила нѣма по-достойни и способни, за да получатъ откровение отъ Бога! И Месия... въ крайградския ханъ, въ яслитъ... Само невежи могатъ да измислятъ нѣщо подобно, — проговори единъ богатъ еврейинъ, съ насмѣшка хвърли погледъ на овчаритѣ и на блѣскащата се тълпа народъ, и отиде при догарещия пънь.

— Ето Оная... — Овчарътъ доведе стотника при пещерята, — най Блажената изъ майкитѣ, Славната, Чистата, Богоизбранната. Нека вѣчно бжде благословено твоето име?... И отъ избликъ на душевенъ възторгъ, подъ впечатлението на всичко видено и чуто презъ тая нощъ, овчарътъ падна на колѣне, като целуваше края на нейната дреха, която лежеше на земята.

Потънала въ съзерцание на само ней известната тайна, внимаваща въ всѣка дума, тъй като всѣка дума презъ тая нощъ имаше вѣченъ смисълъ, преобразена отъ станалото събитие, Тя седѣше върху сламата, около яслитъ, въ които лежеше, повития отъ нея Младенецъ, и нито единъ звукъ никой не чу отъ нея.

За тайната на тая нощъ нѣмаше думи.

Нейниятъ видъ порази Петрония: нейната необикновена девствена красота на лицето, тихото, неземно величие, което лежеше върху цѣлата и фигура.

Тя седѣше на нѣколко крачки отъ него въ просто облекло на назаретска жена, съ бѣла покривка на глава, а той не можеше, не чувствуваше у себе си сили да се приближи къмъ нея и стоеше на прага на пещерата, като предъ първа светиня, видена отъ него.

— Това е Тя, а тоя старецъ е дърводѣлецътъ Иосифъ... какво е станало? Кой се е родилъ презъ тая нощъ? — съ възбуденъ шепетъ му говорѣше Вениаминъ, безъ да се очудва на неговото идване.

Петроний мълчеше. Както и тя, така и той не можеше да говори.

Неговиятъ погледъ падна върху Младенеца. Нѣколко фенери съ трептяща свѣтлина озариха пещерята, и при тая свѣтлина Петроний видѣ, че въ яслитъ лежеше обикновено дете, и всичко наоколо бѣше тъй обикновено, просто, бедно... При

това, и небето не говореше за нѣщо велико, непостижимо.

За моментъ това велико до ужасъ стана близко и непостижимо и за душата на Петрония. Той се залюлъ и падна предъ каменитѣ ясли.

— Ти ли си Оня, Когото очакватъ всички народи? Ти ли ще кажешъ, какво нѣщо е живота? Защо трѣбва да живѣемъ? защо да умираме?

— Погледнете, носещиятъ прѣстенъ съ печата на кесаря падна предъ Младенеца, — съ суевѣренъ страхъ каза единъ изъ събралитѣ се при входа на пещерята.

А бѣлъ като луната евреинъ простираше напредъ треперещи ръце и въ тихъ възторгъ повтаряше пророчествата: „Изгрѣва звезда отъ Иакова и възстава жезълъ отъ Израила и ще порази Моава“ . . . Иехова посети Своя народъ, Боже велики, силни, на Когото името е Господъ Саваотъ! Слава въ висинитѣ Богу и на земята миръ.“

— Варухъ! — нѣкой извика стареца като видѣ, че той безчинно се бѣ опрѣлъ на стената и отпусналъ главата си назадъ.

Той мълчеше съ устременъ спрѣнъ погледъ въ безграничното звездно небе.

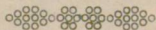
Приближиха се до него, вгледахъ се въ безкрѣвното му лице: той вече бѣше мъртавъ.

Римскиятъ стотникъ отсѣпи стаята въ хана, която заемаше на дивната Майка и Нейния новороденъ Младенецъ — Синъ и отново отпътува въ Иудейската Пустиня.

Никому нищо той не каза за себе си. Само Вениаминъ видѣ, какъ на другия день следъ ражданieto на чудесния Младенецъ, той безбройно много пѣти четѣше въ слухъ по желтия вехтъ пергаментъ едно и сѣщо пророчество на Исайя: „Ето Дева ще приеме въ утробата си, и ще роди Синъ, и ще Му нарекатъ името: Емануилъ, което значи; „съ насъ е Богъ“.

Съ тия думи на пророка Петроний отиде въ пустинята, та съ тѣхъ отпосле да се върне въ Римъ.

Ал. Платонова.

ПОБЪРЗАЙТЕ ДА СИ ВНЕСЕТЕ
АБОНАМЕНТА ЗА ТЕКУЩАТА ГОДИНА
НА „ХРИСТИЯНКА“!

СРЕТЕНИЕ ГОСПОДНЕ.

Късно е...

Тя бѣше прекрасна млада дама... Съ тихъ ласкавъ погледъ, съ мило лице, отъ което, като че ли, никога не падаше усмивката, съ прекрасни, гъсти коси, тя на всѣкиго правѣше счарователно впечатление. Цѣла година бѣше нѣждна, за да успѣе човѣкъ да се запознае съ нея. Всички мъже съ възхищение се вгледваха въ нейното хубаво лице и безкрайно завивдаха на едного отъ софийскитѣ инженери, за когото тъкмо преди една година се ожжи.

Още като бѣше мома, Елисавета Георгиева (така се казвала младата дама) се увеличаше отъ богослужението и отъ четението на свещенитѣ книги.

Ликътъ на страдалеца Христа бѣше близъкъ на нейното скърбеще за небесна правда сърдце. За нея заветитѣ на Спасителя бѣха свещени. Млада девица, стройна, красива, подиръ която вървѣше най-доброто софийско общество, която броеше въ редоветѣ на своитѣ поклонници нѣколко десетици млади хора, — все пакъ не бѣше привързана къмъ свѣтския животъ, не бѣше ослѣпена отъ лъжливото свѣтско щастие. Тя виждаше целъта на живота не въ богатството, не... Да прави добро, да помага на гладнитѣ, на измръзналитѣ, на ницитѣ, да посещава болнитѣ, беднитѣ затворници, които се измъчваха изъ тъмницитѣ, —ето що бѣше нейна едничка мечта, радостъ, ето къмъ що бѣха насочени всички нейни сили, всички стремления на доброто сърдце по пѣтя на търсене небесна

правда, на приближаване къмъ лика на страдалеца Христа.

Елисавета Георгиева се ожжи. Но чудно нѣщо. После свадбата, отъ угода на любимия си мъжъ, който съ всичко възставаше противъ каквито и да било религиозности и благочестия, тя трѣбваше съвършено да измѣни своя животъ. Библията и Евангелието били захвърлени. Тя вече се увеличаше отъ шумнитѣ удоволствия, въ вихъра на които съвършено бѣше овързана. Всѣка вечеръ тя бѣше ту на гости, ту въ театъръ, ту на концертъ, ту на балъ. Тя бѣше опита отъ морето на веселието и шума! Тя бѣше отъ тѣхъ хипнотизирана. И само когато въ нейното съзнание блѣсваше мисль за цѣлата безценность на настоящия животъ, когато тя спомнаше за своето детинство, когато предъ нейния мисленъ погледъ се изпречваха десетки измъчени лица, оголѣли бедняци, нѣкога благодетелствувани отъ нея, —на младата жена ставаше не-обикновено тежко, неизразима мъка ядѣше нейното сърдце и на очитѣ ѝ блѣщѣше сребристи сълзи...

Две години следъ свадбата —Елисавета Георгиева се отправи за поправка на своето здравие въ Месемврия. Отрупания съ маса работи мъжъ не можа да съпровожда своята жена, като се ограничи само да я изпрати до гарата.

По пѣтя стана катастрофа съ влака. —Елисавета Георгиева бѣше смъртно ранена. На носилка нея я пренесоха на най-близката гара, където скоро дойде и докторъ.

Той влѣзе и се втрени въ болната...

Младата жена въ отчаяно положение лежеше, като удрѣше по мекитѣ възглавници.

Като страдаше неизразимо, тя силно викаше и зовѣше при себе мжжа си...

Лицето ѝ бѣше приbledнѣло отъ мжчителна болка, очитѣ ѝ се помрачаваха и затваряха...

Като видѣ доктора, тя слабо проговори:

— Е, какъ съмъ!! що ще бжде!!

— Простете... Но азъ съмъ длъженъ да ви предупредя, че вие ще преживѣте още не повече отъ единъ часъ.

Болната изтрѣпна си отида

— Азъ трѣбва да тамъ е дома... въ София, мжжъ ми...

— Това е невъзможно... Едно ваше движение, и вие сами ще съкратите срока на и безъ това краткия ви животъ...

Болната утихна и само слабо стенѣше.

Като се успокои малко, тя отново почна съ печаленъ тонъ. И нейния гласъ звучеше като измѣренитѣ тъжовни удари на погребална камбана...

— Та нима е истина, че ми остава само единъ часъ животъ!!

— Мой нравственъ дългъ е, — отговори докторътъ, — да ви предупредя за това.

Тя почна тежко да диша.

— Да, азъ трѣбва да умра!? Трѣбва?! Да!... трѣбва... трѣбва... И ето сега, когато остава да живѣя само единъ часъ, нѣкакъ си неволно ми се иска да се попитамъ, какво добро азъ съмъ направила на тоя свѣтъ? Много ли лжи на

добро внесохъ въ нашия тъменъ животъ? Много ли сълзи отрихъ отъ очитѣ на беднитѣ? Много ли тегла намалихъ на родната земя?... Менѣ всичко бѣше даденъ: и младостъ, и сили, и здравие, и пари... Кжде всичко това отиде?! Кжде?! Не на веселие ли, не за утеха на грѣховното тѣло ли, не за удовлетворение на плътскитѣ, недобри страсти ли?! Срамно и скверно всичко... Да се зарови таланта... Предъ мене е гробътъ, влажния гробъ съ мокритѣ буци на студената земя... И ще легна азъ въ него... Ще легна, и пустотата на душата ще ме задуши... Тежка е тая пустота и при това е много страшна... Где е мжжъ ми? Но и той да бѣше тукъ, какво ще ми помогне! Ахъ, защо го слушахъ, защо вървѣхъ по ума му, защо опустошихъ своя животъ?!... Да. Казвате, че единъ часъ остава!... Наистина, колко много е това, докторе!...

И тя се размѣ съ горчивъ отчаянъ смѣхъ.

Докторътъ не отговори. Той тъжно наведе глава и печално гледаше на болната.

Тя известно време лежеше спокойно, но изеднажъ се понадигна и почна бързо да говори

— По-рано азъ не бѣхъ такава, докторе... Моето сърдце бѣше по-добро, по-меко. То скоро се обаждаше на хорскитѣ страдания. Като се омутахъ въ вихара на веселието, азъ се надѣвахъ на старостъта, когато мислѣхъ да изгладя грѣховетѣ на лекомислието. Но виждамъ, че съмъ се излѣгала въ смѣтката си. Задъ гърба ми е смъртъта... А колко ми се иска

Своя пжъ да започна
 Съ другъ животъ, новъ,
 Но вече е приготвенъ гробътъ
 И върху моитъ уста е сложенъ
 печатъ...

— Тъй, чини ми се, е казано
 у единъ писателъ? Но вече
 това е все равно... Само че и
 азъ сжщо по-добре, по-свѣтло
 бихъ искала да живѣя... Но
късно... Само единъ... единъ
 часъ...

И това *късно* замрѣ нѣкжде
 въ високитъ сводове на гарата,
 като вихъ на страдаща душа,
 като стонъ на бедно, измжчено
 сърдце...

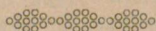
Солната се надигна... За-
 почна се агонията.

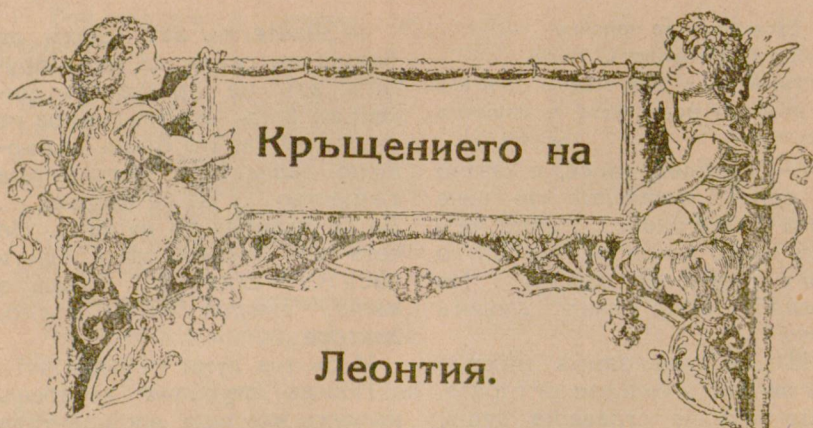
Като хвана доктора за рж-
 ката, тя бързо почна да шепне:

— Знаете ли, азъ искахъ да
 блѣща въ свѣта, да мамя дру-
 гитъ, азъ не признавахъ ни-
 какъвъ богъ, освенъ кумира на
 страститъ, който бѣше свър-
 шено завладѣлъ цѣлото мое
 сжщество... Да се изправа...
 Да се възродя по душа... Но
 сега азъ имамъ само единъ
 часъ... е-д-и-нъ... Това е
късно, *твърде* много *късно*,
 докторе...

И съ тия думи тя умрѣ...
 Но въ студения вечеренъ
 въздухъ все още висѣше това
 крѣсливо и безкрайно скръбно
късно, като заплаха за другитъ,
 като вопълъ на отчаяние на из-
 мжчена отъ живота душа...

М. Т—евъ.

Рано утро. Нощният мракъ взе да се пръска. Силуетитѣ на околнитѣ дървета и предмети почнаха да се очертаватъ. Полека-лека вечерната тъмнина започна да се смѣнява съ дневната видѣлина. Времето бѣ тихо и приятно, въздухътъ—свежъ. Деньтъ изглеждаше да бѣже топълъ при палящитѣ лъчи на източното слънце. Грамаднитѣ, продълговати листа на финиковитѣ палми обещаваха да предложатъ приятна и прохладна сѣнка на уморения пѣтникъ. Реката Йорданъ изпращаше своитѣ води съ величествено спокойствие.

На доста далечно разстояние отъ тукъ се намира малко градче, жителитѣ на което всѣки день дождаха на групи да се кръщаватъ на рѣката. Славата на Иоана Предтеча, който ревностно проповѣдваше и кръщаваше въ Йорданската пустиня, се носѣше навредъ. Неговиятъ призивъ бѣ: „Покайте се, защото се приближи царството небесно.“ И говорѣше твърде смѣло и краснорѣчиво: „Ето вече сѣкиратъ лежи при корена на дърветата и всѣко дърво, което не дава добъръ плодъ, отсичатъ и хвърлятъ въ огънь. Азъ съмъ гласътъ на викация въ пустинята, който казва: Пригответе пѣтя на Господа, прави правете пѣтекитѣ Му. Следъ мене

иде Мжжъ по-крепкъ отъ менъ, Комуто не съмъ достоенъ да развържа ремикътъ на обувката Му. Азъ ви кръщавамъ съ вода за покаяние, но Той ще ви кръсти съ Духъ Светий и съ огънь.“ А на Иродъ Антипа, Галилейския управителъ, смѣло заяви: „Не ти е позволено да водишъ братовата си жена.“ Мнозина се прехласваха да го слушатъ. Неговото слово бѣше като мечъ, който пронизваше сърдцето. У едни то внушаваше страхъ и смущение, други вълнуваше и имъ докарваше разкаяние и любовъ, а трети като че се пробуждаха отъ нѣкакъвъ дълбокъ сънъ. Нѣщо потреперваше въ задремалитѣ души, които съзнаваха своитѣ грѣхове. А ония, които отиѣаха край реката, за да слушатъ проповѣдъта на Иоана, се изповѣдваха и кръщаваха.

Тая сутринъ Иоанъ бѣ самъ: всичко спѣше. Наоколо нищо не нарушаваше тишината и спокойствието на това уединено мѣсто. Още никой не бѣ дошълъ при него. Седналъ на единъ камъкъ, той дълбоко размишляваше. Но ето че се зачуха стѣпки. Иоанъ се обърна. Единъ младъ момъкъ стоеше задъ него. Той идѣше отъ далечъ и бѣше твърде уморенъ. Името му бѣ Леонтий и бѣше язиникъ. Родителитѣ му го много обичаха. Съ свой-

ствения тъмъ религиозенъ фанатизъмъ къмъ бащината имъ вѣра, тѣ се стараеха да възпитатъ и любимия си синъ въ сѣщия духъ. Тая вѣра, обаче, не задоволяваше Леонтия, който търсѣше по-друга храна за своята душа. Той бѣше слушалъ хубави нѣща за Иоана Кръстителя и таеше въ сърцето си скрита надежда да го види и говори съ него, а последната се усилваше отъ день на день. Най-после, Леонтий реши да се срещнатъ на всѣка цѣна, затова тайно се отдѣли отъ родителския си домъ. Сега, при срещата си съ Иоана, той му разказа всичко — за трудноститѣ при пжтуването, за своитѣ родители. Иоанъ го слушаше съ внимание. Леонтий колѣнчи предъ него и съ развълнуванъ гласъ изповѣдва своитѣ грѣхове.

Топли сълзи заливаха умореното му отъ пжтъ лице. И, о, часъ великъ! Очистеното сърце позна Бога. Той се изправи. Иоанъ го благослови. По лицето на първия се четѣше глѣма радостъ. Очитѣ му свѣтѣха. Двамата възсторжено се разговаряха. Двадестина крачки ги дѣлѣха отъ реката. Тѣ трѣгнаха бързо къмъ нея. Светото кръщение бѣ извършено. Мечтата на Леонтия се изпълни. Тѣй неговата душа бѣ измита, очистена.

Утрената прохлада подеиствува ободрително върху младежа. Слънцето се показва като дискъ на небесния сводъ и разлѣ своята свѣтлина върху пустини, морета, планини и равнини.

Ел. Манджукова

Изъ живота на велики жени християнки.

Вѣрата на езичницата.

Кжситѣ лжи на слънцето още позлатяваха върховетѣ на красивата гора. Горещината изтиваше. По пжтя, отъ Римъ, бързо вървѣше жена, завита съ гжсто черно покривало, което почти съвсемъ скриваше нейното лице.

Ходенето и скромната, но изящна туника, изъ черна лека материя, живописно падаща отъ плещитѣ на пжтницата, издаваха я за жена отъ висшето общество, аристократка. Чудно бѣше да се види видна дама въ тая мѣстность, вечерно време, пешкомъ, съ проваждана само отъ една слугиня.

Жената бързаше, като ускоряваше крачкитѣ.

— Още е далечъ Фелица?
— попита тя, като поправяше

покривалото, изъ подъ което се подаде изморено, красиво младо лице съ тъмни очи.

— Близко е, госпожо, — отговори слугинята. — Ето ще дойдемъ до горичката, тамъ вече единъ хвърлей мѣсто...

И дветѣ пжтници отново ускориha крачкитѣ.

Ето и горичката. Тъмнината вечерна започна да се сгжстѣва. Тукъ изведнажъ стана потъмно. Вечерната тишина будѣше неприятно чувство.

— Ти добре знаешъ пжтя?
— попита госпожката.

— О, да, — бързо отговори Филица, — азъ тукъ бивахъ почти всѣки день, — тихо прибави тя.

Тѣ трѣгнаха.

Между дърветата, на десе-тина крачки, се показа полянка, скрита отъ храсталака.

Пътниците излѣзоха на полянката, гдето сѣнкитѣ още не бѣха успѣли да се сгъстятъ, и се изправиха предъ една колиба. Тукъ бѣше тихо, пустинно, никжде не се забележаваше присѣтствието на хората.

Фелица се приближи до прозорчето и тихо почука три пжти, като каза:

— Въ името на Отца и Сина, и Светаго Духа!

— Аминъ, — отговори старчески гласъ отвътре. — Вратата се отвори.

Предъ женитѣ стоеше високъ старецъ съ дълга сребриста брада. Меденъ кръстъ висѣше на синжиръ върху гърдитѣ надъ стара, изтрита дреха.

Благослови, отецъ, — прошепна Фелица, като падна на колѣне.

Старецътъ я прекръсти и се обърна къмъ другата жена, която презъ всичкото време мълчеше и гледаше на него.

— Съ какво мога да ти помогна? — попита той. — Влѣзте.

Тѣ влѣзоха въ бедната килия на отшелника. Фелица остана при вратата.

— Ти си опечалена, — започна старецътъ, — имашъ мъжа.

Той издигна върху събеседницата дълбокитѣ си кротки очи.

Сълзи хлувнаха отъ очитѣ на жената. Тя се хвърли въ краката на стареца.

— Спаси го!... — заридатя. — Той е боленъ, моето дете!... Моятъ синъ... Фелица ми каза, че ти можешъ... Спаси го!

Тя ридаше, говорѣше несвързано, бързо, като искаше да изкаже всичко, отъ което боледуваше душата ѝ.

— Ти ме молишъ? — попита старецътъ — нима ти си християнка?

— Не... но азъ вѣрвамъ, че ти можешъ... Спаси моето момче, и азъ цѣлъ животъ ще прославямъ благодатъта на твоя Богъ!

— Вѣрвашъ ли въ това, което просишъ?...

— О, да, да! изпитай ме! азъ вѣрвамъ на всичко, на което мога.

— добре, да отидемъ.

— Не, — завика жената, — не трѣбва да отиваме. Нима азъ мога да те приема въ своя домъ, пълненъ съ безумни свидетелства за покланяне на идолитѣ? Нима азъ съмъ достойна да те видя тамъ, да слушамъ името на твоя Богъ? Само кажи, щото моя синъ да бжде здравъ, и той ще бжде...

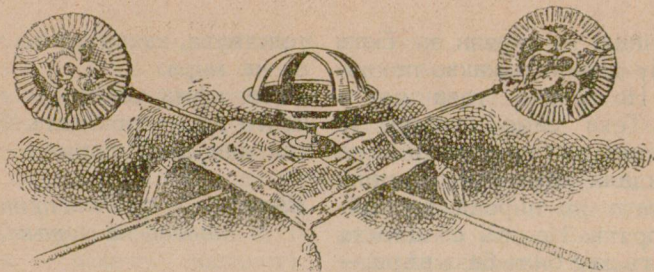
По лицето на стареца мина усмивка, пълна съ щастие. Той, сѣкашъ, постигна нѣщо велико, тайно...

— Ти, жено, вѣрвашъ дълбоко, — каза той спокойно и ясно. — Моята помощъ вече не е нужна на твоя синъ...

Той е здравъ.

Тя заплака, като прегръщаше колѣната на стареца.

Н - Си - ски-

Наука за духовния животъ.

Всеобщността на вѣрата въ Бога като проява на духовния животъ у човѣка.

Възражения противъ всеобщността на вѣрата, тяхната несъстоятелностъ.

Мнозина говорятъ, че вѣрата не била всеобща у хората, че имало хора, които не вѣрвали въ никакъвъ Богъ. Такива се намирали ужъ между дивитѣ племена, за които свидетелствуватъ разнитѣ пѣтешественици. Нѣмало сжщо вѣра въ Бога и безбожницитѣ, които пишатъ противъ Бога. Щомъ е тъй, какъ тогава може да се твърди, че у всички хора има духъ съ проява на страхъ Божи, съ-вестъ и жажда за Бога?

Народитѣ не знаятъ, какво нѣщо е истински Богъ, ала всички знаятъ, че Той сжществува и Го изповѣдватъ. Като знаели, че Богъ има и като желаяли по-точно да Го опредѣлятъ, какво нѣщо е Той, народитѣ се заблуждавали и наричали Богъ онова, което не е Богъ. Тѣ наричали Богъ слънцето, месеца, звездитѣ или друго нѣщо.

Обаче не всички народи тъй грубо се заблуждавали. Следъ прѣсването на народитѣ после

стѣлпотворението, тѣ отнесли съ себе си понятието, че Богъ е Духъ невидимъ, творецъ, промислителъ, сждия и въздаятель. Че Богъ е творецъ, промислителъ и въздаятель, това се запазило у всички. Но че Той е невестественъ Духъ, —това всички не запазили, а измѣнили славата на нетлѣния Богъ въ слава, подобна на тлѣния човѣкъ, птицитѣ, четвероногитѣ и гадовѣтѣ (Рим. I, 23). Източнитѣ народи — перси, индийци, имали по възвишени понятия за Бога. Гърцитѣ и римлянитѣ съвсѣмъ унизили Бога Индийцитѣ считали Бога за духъ невидимъ, но когато почнали по-точно да опредѣлятъ Неговитѣ действия, въ много грѣшки паднали и много баснословни истории написали. Гърцитѣ и римлянитѣ пъкъ съ своитѣ идоли паднали съвсѣмъ въ своето разбиране на Бога.

Ето въ какъвъ смисълъ народитѣ не сж познавали Бога, а не въ другъ смисълъ, т.е. че тѣ не сж изповѣдвали сжществуването на Бога.

Свидетелството на пѣтешественицитѣ е невѣрно.

Противницитѣ казватъ, че нѣкои пѣтешественици били свидетелствували, че срещали народи,

—Оито нищо не знаели за Бога не Му давали никакво поклонение. Но всичко това не е вярно. Това само говори, че ия именно пжтешественици не ж виждали нито сж слушали а въртата на нирода, за който говорят. Но въ сжщност народът да е билъ безъ вѣра, — това е невъзможно. Беккеръ цѣлъ месецъ живѣлъ срѣдъ татъвъ именно народъ около езерата, презъ които тече Нилъ. Презъ всичкото време той не видѣлъ никакво богочитание. Но сжщия разправа: „дойде новолуние. Гледамъ, царътъ се приготвява за нѣкжде. Приготовляватъ се и старейшинитѣ. Приготовляватъ и единъ бикъ. Дойде опредѣления день. Отидоха на единъ хълмъ и принесоха бика въ жертва. Ако бѣхъ си заминалъ, — казва Беккеръ, —два три дни по рано, нѣмаше съ всички искренность да свидетелствувамъ, че тоя народъ не почита Бога“. Сжщитѣ грѣшки ставали и съ другитѣ пжтешественици. Нѣма народъ, който по тоя или оная начинъ да не почита Бога и да не вѣрва въ Него, макаръ това и да бжде по най-грубъ начинъ.

Бѣрно ли е, че има отдѣлни хора, които не признаватъ Божието битие?

И това не е вѣрно. Ония учени и не учени, които говорятъ и пишатъ, че не вѣрватъ въ Бога, само се надуватъ съ това, а въ сърдцето имъ дълбоко лежи въ тая или оная форма вѣрата у Бога. Това се доказва отъ факта, че такива учени при смъртното си легло се разкайватъ или пѣтъ тѣй много говорятъ противъ вѣрата, че самото това свиде-

телствува, какво тя не ги оставя на мира.

Не, нѣма човѣкъ и народъ, които да не почитатъ Бога въ тая или оная форма.

Вѣратя е вродена принадлежностъ на човѣка.

Всички хора, като знаятъ Бога, проявяватъ и съвестность, почитатъ Бога, молятъ Му се, очакватъ бждещъ животъ, въ който на всѣкиго ще бжде въздадено споредъ дѣлата му.

Силата, която съдържа всички такива вѣрзания и убеждения е човѣшкия духъ. У всѣки човѣкъ има духъ, който е висшата страна на човѣшкия животъ, силата, която го влече отъ видимото къмъ невидимото, отъ временното къмъ вѣчното, отъ тваритѣ къмъ Твореца, която характеризира човѣка и го отличава отъ всички други земни твари. Тая сила може да отслабва въ разни степени, може криво да се изтълкуватъ нейнитѣ искания, но съвсѣмъ да бжде тя заглушена или да бжде изстребена — е невъзможно. Тя е вродена принадлежностъ на нашата човѣшка природа и у всѣкиго се проявява по свой начинъ.

Въздействие на духа върху душата на човѣка и произлизащитѣ отъ това явления въ мислителната, дейната и чувстващата области на душата.

Какво е станало съ душата, като се съединила съ духа, който е отъ Бога?

Отъ съединението на душата съ духа цѣлата душа се преобрази и отъ животна, каквато

тя си е по природа, станала е човършка съ ония сили и действия, за каквито по-рано говорихме : действията на мислителната, волевата и чувствуващата страни. Но не се свършва съ това. Като си остава такава, каквато я проучихме, че е, тя проявява, освенъ казанитѣ, още и по-висши стремежи и възлиза на една степенъ по-горе, проявява се за *одуховена душа*.

Такива одуховения на душата се виждатъ въ всички страни на нейния животъ — мислителната, дейната и чувствуващата.

Стремежъ къмъ идеалностъ.

Въ мислителната частъ отъ действието на духа върху душата се явява *стремежътъ къмъ идеалностъ*. Знаемъ вече, че цѣлата душевна мислителностъ се опира върху опита и наблюдението. Отъ онова, което се узнава чрезъ опитъ и наблюдение мислителната страна на душата строи обобщения, прави заключения и, по тоя начинъ, добива основнитѣ положения, основнитѣ знания за тоя или оня кржгъ нѣща. До тукъ тя и трѣбва да се простре. Въ сжщностъ, тя никога не бива отъ това *доволна*, а се стреми къмъ нѣщо по-високо, търсейки да опредѣли *значението на всѣки кржгъ нѣща въ общата свъркупностъ на творенията*. Напримѣръ: „какво нѣщо е човѣкъ, — това се познава посредствомъ наблюдението върху човѣка, посредствомъ обобщенията и заключенията. Но мислителната човѣшка страна съ това не се задоволява. Тя пита: „*какво нѣщо е човѣкъ въ общата свъркупностъ на творенията?*“ Като се стреми да разреши тоя

въпросъ, единъ ще каже: *човѣкъ е оглавление, вѣнецъ на творенията*. Другъ: той е жрецъ, защото събира и възнася чрезъ хвала къмъ всевишния Творецъ съ разумна пѣсенъ гласоветѣ на всички творения, безсѣзнателно хвалещи Бога. Такъвъ редъ мисли и за всички други видове твари и за всички тѣхни свъркупности душата има позивъ да ражда. И тя ражда. Отиватъ ли тѣ въ работа или не, — тоза е другъ въпросъ. Но нѣма съмнение, че душата има у себе позивъ да ги търси, търси ги и ражда. Това именно е *стремежъ къмъ идеалността: защото значението на нѣщата е нейна идея*.

Тоя стремежъ е *общъ у всички хора*. И тия хора, които не даватъ зачение на никакви други познания, освенъ на опититѣ, — и тѣ не могатъ да се удържатъ отъ това, да не поидеализиратъ даже противъ волята си, безъ сами да забележатъ това. Съ езика си отхвърлятъ идеитѣ, а на дѣло ги строятъ. Догаткитѣ, съ които тѣ си служатъ, и безъ които нито единъ кржгъ познания не може да мине, сж нисшъ класъ идеи.

Идеалниятъ образъ на човѣшкия мирогледъ е метафизиката и истинската философия, които, както е било всѣкога, така и всѣкога ще бждатъ въ областта на човѣшкитѣ познания. Човѣшкиятъ духъ, като сила невеществена, всѣкога присжца на човѣка, самъ съзерцава Бога като Творецъ и Промислителъ, тегли и душата въ тая невидима и безпредѣлна областъ. Може би, духа, споредъ неговото богоподобие, да е ималъ предназначение, щото всички нѣща да съзерцава въ

Бога. И той би ги съзерцавалъ, ако не бѣше станало грѣхопадението. Но и безъ грѣхопадението, и сега, който човѣкъ иска да съзерцава идеално онова, което съществува, той трѣбва да излиза отъ Бога, или отъ символа, който е написанъ отъ Бога въ човѣшкия духъ. Ония мислителци, които не постѣпватъ

така, само поради това тѣ не сѣ философи. Като не вѣрватъ въ идеитѣ, които душата, възъ основа внушенията на духа построява, тѣ постѣпватъ несправедливо, понеже не вѣрватъ въ онова, което съставя съдържанието на духа, който е Божеско произведение.

(Следва).

Пазете светостѣта на семейния кжтъ!

Семейството е основа, зародишъ на всѣко общество, както църковно, тѣй и държавно. Както тѣлото, организма на всѣко живо същество се състои отъ безкрайно много надарени съ жизненостъ частици, наричани клетки, сжщо така, и държавния и църковния организъмъ се състоятъ отъ много отдѣлни свои части, наречени семейство.

Щомъ това е така, само отъ себе е ясно и разбрано онова грамадно значение, което има семейството въ обществения животъ. Каквито сж частитѣ, такова е и цѣлото; каквото става въ частитѣ, сжщото се усеща, забелезва и въ цѣлото. Даже може да се каже нѣщо повече: животътъ на цѣлото носи непремѣнно характера на частитѣ, които го съставятъ. Така напримѣръ, животътъ на църквата и държавата е проникнатъ непремѣнно отъ оня характеръ, съ какъвто се отличава семейния животъ въ сжщата страна.

Иначе и не може да бжде въ никой случай. Въ държавата всичко зависи отъ това, изпълнява ли всѣки отъ нейнитѣ поданници възложенитѣ му длѣжности. Но всѣкой отъ поданицитѣ — Иванъ, Петъръ, Александъръ и пр. се, възпитаватъ въ семейство и, значи, става добъръ

или лошъ гражданинъ въ зависимостъ отъ това, на що сж го научили неговиятъ баща, майка, какво въобще било семейството, отъ което той излѣзълъ. Ако бащата и майката не сж признавали никакви закони и сж водили безнравственъ животъ, разбира се, и синътъ, най-малко въ повечето случаи, ще трѣгне по тѣхнитѣ стѣпки. Тѣй бива съ единъ, съ другъ — и въ резултатъ църковния и държавния животъ, състоящъ се отъ толкова хора, почва да загнива и малко по-малко да се разрушава, пада, защото е загнилъ главниятъ неговъ стѣлбъ — семейството. Напротивъ, ако вжтре въ семейството строго се уважаватъ нравственитѣ и гражданскитѣ закони, тогава и излизащето отъ такива семейства младо поколѣние ще даде на църквата и държавата честни и полезни членове.

Предъ видъ на това значение на семейството, може да се очаква, че държавнитѣ хора отъ всички времена ще обръщатъ най-вече своето внимание върху това, да направятъ здравъ семейния животъ, да го уредятъ, съ всички мѣрки да запазятъ светостѣта на семейния кжтъ, т. е. да направятъ така, щото съюзътъ между мъжа и жената да бжде не-

разрушимъ, щото съпрузитѣ взаимно да уважаватъ единъ други, щото майката, душата на семейството, да заема въ семейството подобаещото ѝ високо положение и пр.

Между това въ стария, дохристиянски свѣтъ ние не виждаме нищо подобно. Преди всичко, тсгава върху брака сжществувалъ крайно грубъ възгледъ, само като на плътско съжителство, което има за цѣль да даде на държавата нови граждани. И ето, че единъ отъ най-великитѣ философи на старото време казвалъ, напълно да се предостави на държавата урежданieto на брака; да се допусчатъ къмъ бракъ само здравитѣ, роденитѣ деца да се отнематъ отъ родителитѣ и, ако тѣ се раждатъ болни, да се убиватъ, защото такива деца ужъ нѣмали право да сжществуватъ на земята. Женитѣ сжщо губили всѣко нравствено значение и били не повече, освенъ безлични, покорни рабини на своитѣ мъже.

Такъвъ редъ, такъвъ възгледъ на брака, на семейството може ли да приведе човѣчеството къмъ добро? Разбира се, че не. И ето ние виждаме, какъ въ стария свѣтъ животътъ почналъ все повече и повече да гние, да се разкапва и това било като наказание, загдето той откъзвалъ всѣко нравствено значение на брака, семейството, жената. Нравитѣ паднали, женитѣ почнали да иматъ многобройни мъже, а мъжетѣ — жени. Даже още по-лошо, нека си спомнимъ думитѣ на апостола Павла въ неговото послание къмъ Римлянитѣ, гл. I. ст. 26, 27... И стариятъ свѣтъ падналъ. И, прибавяме, трѣбвало да падне, защото изгнило онова, което е основа на всѣки животъ, семейството, а наедно съ него и всички нравствени устои.

Царството на новия свѣтъ трѣбвало да донесе съ себе си новъ, високъ възгледъ върху брака, се-

мейството и съставляващитѣ го лица. Тѣй било и на дѣло. Христосъ далъ на свѣта освобождение, избавяне отъ всички пжтища, които тормозили и гнетѣли неговата животъ.

Тогава, когато езичество виждало човѣкъ само въ мъжа, а на жената гледало, като на долно сжщество, живѣещо чисто външенъ животъ, — християнството изгладило, унищожило това тежко, оскърбително, несправедливо различие и поставило жената на оная висота, каквато трѣбва да заеме она, който направлява душитѣ на подрастващитѣ поколѣния.

„Въ Христа Исуса, — говори апостолътъ, — нѣма нито мъжки полъ, нито женски; защото всички сте едно въ Христа Исуса“ (Гал. III, 28). И християнството оше въ най-ранно време на своето сжществуване е доказало, че жената действително е сравнена отъ него съ мъжа. Така напр., въ това време жената е могла да бжде пророчица, диякониса, т. е. да заема служебни длѣжности въ християнскитѣ общини. Наистина, по-после църковно-общественото служение на жената въ повечето случаи е било запретено, но църковната власть е направила това само, защото се прекратила нуждата отъ това, или защото сами женитѣ превъзшили своитѣ плнomoщия. Може би, съ това се обяснява най-вече и запрещението на ап. Павла на женитѣ да проповѣдватъ въ църква (I Тим. 2, 11 и след.).

Като издигнало жената на нужната висота, християнството заедно съ туй облагородило нейната роль въ семейството, разширило кръга на нейното благотворно влияние и издигнало нейното значение въ свѣта. Тя вече не е робиня, но помощница на своя мъжъ, неговъ най-близкъ равноправенъ другаръ. Отъ вещь тя става домакиня, пазителка на домашния кжтъ, и най-главно —

пълноправна възпитателка на своите деца, тяхна ръководителка във делото на нравственото възпитание. Какво поле за работа се открило във последното за жената: във нейните ръце се оказалъ оня възелъ, отъ който, както пояснихме, се развива църквенно-общественъ и държавенъ животъ! И въ какъвъ наистина красивъ цвѣтецъ се развилъ животътъ на християнскитѣ общини: тѣ се пълнили отъ синоветѣ и дъщеритѣ на майкитѣ-християнки. Нека си спомнимъ майката на Василия Велики, майката на блаженни Августина и много други. У тяхъ майкитѣ запалили оная свѣтлина, съ която тѣ отпосле просвѣтили околния свѣтъ!

Но християнството издигнало брака не само съ това, че подобрило у него положението на жената. То въобще издигнало значението му и му дало такъвъ високъ характеръ, указало му е такава висока целъ, за която старитѣ хора не могли даже да помислятъ. Стариатъ свѣтъ гледалъ на човѣка, като на слуга на държавата. Поради това и на встъпващитѣ въ бракъ се гледало като на роби, които давали на своя господарь, — държавата, — нови членове. Естествено е, че и самиятъ бракъ ималъ грубъ, животински характеръ. Въ него хората виждали само едни груби радости, широко удовлетворение на егоизма, но не и негово ограничение. Високи идеални цели на брачния животъ никой не поставялъ.

Като възвестило свободата и като поставило целъ на земния животъ, царството на спасенитѣ личности, християнството предало на семейството собствена важность, независима отъ държавната, разкрило неговата вътрешна страна. У християнството въ бракъ встъпватъ свободни личности, които търсятъ не едни само радости, но най-вече поддръжка отъ

другата личность, поддръжка, за да може по-лесно да осъществи християнскитѣ задачи на живота, за да може по-лесно да се върви по трудния пътъ на осъществяване Божиитѣ завети. „Християнскитъ бракъ, — говори св. Иоанъ Златоустъ, — не е отъ тѣла, но цѣлъ е духовенъ, защото душата при него се съединява съ Бога чрезъ неизказанъ съюзъ, какъвто само Той знае, поради което е и казано: „който се прилѣпява къмъ Господа, единъ духъ е съ Господа (1 Кор. 6, 17)“. Споредъ израза на единъ знаменитъ учителъ на християнската нравственность християнския бракъ е „форма на проява на царството Божие на земята, резадникъ не само за държавата, но и за църквата Христова... Семейството и църквата, въ своята дълбока основа, поддържатъ и пазятъ живота въ предѣлитѣ на нравствения свѣтъ. Само чрезъ тяхното посредство се основава и съгражда въ дълбочината на душата авторитетъ и свобода, авторитетъ и послушание, авторитетъ и благочестие, себеотрицателна любовъ и вѣрность, — тия главни основи на нравствения свѣтъ. Борбата за отечеството отдавна се наричала борба за олтаря и семейния кѣтъ. Всѣка обнова на народния животъ, всѣка коренна реформа трѣбва най-вече да излиза отъ тия два крѣга, и изцѣрения преди-вече трѣбва да се търси за ония болести, които сж проникнали именно въ тия крѣгове“... ,

Тѣй е великъ, тѣй е светъ християнския бракъ! Може би, нѣмаше да повтаряме тия отдавна известни думи, ако величието на светостѣта, а най-вече, неразрушимостѣта на брака не се грозѣше отъ опасность въ наше време, време на всеобща развала и разрушение. Сега, все повече и повече, — се надаватъ виковете срещу християнския бракъ и неговитѣ цели. Църковниятъ бракъ, казватъ,

трѣбва да бжде унищоженъ, като такъвъ, който стѣснява хората, ограничава тѣхната свобода. Нека мъжътъ и жената съвършено свободно се събиратъ, безъ благословението на църквата, и при това само за толкова време, докато между тѣхъ има влечение. Следъ това сжщо свободно да се раздѣлятъ. Назначението на жената, прибавятъ, съвсѣмъ не е въ брака и не е въ възпитанието на децата, а въ такава дейностъ, каквато има мъжа. Децата трѣбва да се възпитаватъ отъ обществото на негова смѣтка, безъ да се стѣснява свободата на майката, която свобода тя може и трѣбва да посвещава на обществени работи.

Въ стария Римъ, когато държавата била застрашавана отъ нѣкоя опасностъ, навсѣкжде въ общественитѣ събрания се чували тревожни викове : „Caveant consules!“ Тоестъ, нека консулитѣ следятъ за държавната безопасностъ. Сжщо и сега, когато предъ нашитѣ очи се

руши семейството, — неволно се иска да се обърнемъ къмъ всички, които могатъ, да чуватъ съ следния зовъ: „пазете светостъта на семейния кжтъ!“. Знайте, че християнското семейство е единичката здрава основа на всѣко общество и държава. Историата показва, че въ ония епохи, когато нравственостъта отслабвала и даже изчезвала отъ обществения животъ, нейниятъ свещенъ огънь все пакъ се пазилъ за бждещето въ тихитѣ християнски семейства, гдето майката християнка издига неразрушими, макаръ и непризнавани отъ свѣта, паметници. Сжщо тѣй и въ наше време, когато всичко наоколо се руши, нека, като крепостъ, остава семейството, отъ което, като отъ здравъ коренъ още може да израсте новъ животъ.

Ако ли пакъ отровата на пагубното разрушение премине и тая свещена черта — горко тогава на свѣта.

С. П.

Медицински и домашни съвети.

Витами.

Презъ 1897 година лѣкарътъ Айкманъ е направилъ въ холандска Индия едно интересно наблюдение. Между гължбитѣ въ тази страна се появявала често една болестъ, която се състояла въ това, че животнитѣ се схващали и стояли като заковани на земята съ разперени криле и крака. Айкманъ взелъ нѣколко болни гължби подъ наблюдение, за да изследва болестъта, но тѣ въ скоро време, безъ нѣкои особени грижи отъ негова страна, бърже

оздравѣли. Следъ дълго гатание и опити Айкманъ открилъ причината на болестъта. Тя се появявала по птици, които сж били хранени съ обѣленъ оризъ. Ако се прибави къмъ такъвъ оризъ друга нѣкаква храна или само ако се смѣсятъ обѣленитѣ шлюпини (трицитѣ), то болестъта бърже изчезвала. Айкманъ е успѣлъ чрезъ хранение на гължби съ обѣленъ или не оризъ, по желание да предизвика болестъта въ здрави животни и такива да прави

болни. Сжщитѣ опити сж били правени съ други жовотни и съ други храни,

И човѣкѣтъ не е защитенѣ отъ тази болестѣ. Ако бжде той храненѣ дълго време само съ обѣленѣ оризѣ, то той пада боленѣ отъ известната въ цѣла източна Азия болестѣ — *Берибери*.

Въ началото, болестѣта се проявява съ болки въ ставитѣ, сващане, виене на свѣтъ и изгубване на апетита. По-късно болниятѣ отслабва, явяватѣ се силни гърчения и на края умира. Съ какви ли не средства се опитвали дацѣрятѣ тази загадѣчна болестѣ—съ лѣкарства, бани, електрически масажи и пр, —нищо не е помагало. И отведнажѣ лѣкѣтъ билѣ откритѣ: оризови трици. Щомѣ като на болниятѣ сж давали да яде неолющенѣ оризѣ, той е оздравялѣ. Отведнѣжѣ, съ десятки хиляди обречени на смъртъ, сж се вдигали здрави отъ болничния одѣрѣ, както е въ евангелието. Въ шлюпинитѣ (трицитѣ) на ориза се намира, както точнитѣ изследвания сж доказали, едно вещество, чийто точенѣ съставѣ не е още изясненѣ, което предизвиква тѣзи забележителни действия.

Това лѣковито вещество е наречено, понеже е необходимо за живота (Vita) и съдържа белтъкѣ (Amin) — Витаминѣ.

Сжщо и пшеницата, която за европейскитѣ народи е сжщото, както ориза за источнитѣ народи, съдържа въ обвивката на зѣрното (трицитѣ) такова важно за живота вещество. Ако се хранятѣ мишки съ чисто бѣло пшенично брашно (безѣ следа отъ трици), тѣ още въ втората седмица измиратѣ отъ болестѣта *берибери*. Сжщото

нѣщо се случва, ако тѣ биватѣ хранени и съ брашното, безѣ трицитѣ, на всички житни растения. Достатѣчно е, обаче, да се притури къмѣ чистото брашно и най-малкото количество трици, за да оздравятѣ болнитѣ животни. Чистото бѣло брашно, отъ което се приготвяватѣ бѣлитѣ франзели, е сжщо така опасно, както олющения оризѣ. Европееца не страда отъ берибери, защото той не се храни изключително съ бѣлѣ хлѣбѣ, както японцитѣ съ олющенѣ оризѣ. Но и такѣвъ случай е описанѣ. Матрозитѣ на единѣ Норвешки корабѣ предложили на капитана съ подтикнати отъ модерни идеи, щото храната имѣ да се подибри, като отказали да ядатѣ черния хлѣбѣ, мѣсенѣ отъ обикновено брашно съ трицитѣ, а поискали чистѣ бѣлѣ хлѣбѣ. Капитана далѣ съгласието си, но самѣ той останалѣ вѣренѣ на черния хлѣбѣ. Какво е било последиствието? Скоро всички моряци заболѣли отъ берибери, само капитанѣтъ останалѣ здравѣ и читавѣ. Когато имѣ билѣ даденѣ отново стария хлѣбѣ, всички оздравѣли.

Друга една болестѣ, отъ която сж страдали въ миналото моряцитѣ, *скорбута*, сжщо се е причинявала, както се е доказало, отъ липса на витамини въ храната. Ако на човѣкѣ липсва продължително време храна отъ пресни зеленчуци и плодове, както често се случва на моряцитѣ при дълго пътувание, на затворницитѣ, или въ обсаденитѣ градове, то избухва болестѣта скорбутѣ. Коститѣ му ставатѣ трошливи, жбитѣ почватѣ да падатѣ, явява се кръвотечение изъ носа и устата и цѣлото тѣло се покрива съ

сини петна. Скорбута се явява, когато въ храната липсват витамини. Въ прѣснитѣ зеленчуци и овоци, особено въ доматиѣ, зелето, морковитѣ, лимонитѣ и портокалитѣ се намиратъ въ изобилие витамини, наречени „противо-скорбутни“, за разлика отъ тѣзи, действующи противъ *берибери*. Противо-скорбутнитѣ витамини сж чувствителни къмъ топлината и при готвене или печене се изгубватъ, когато съ първитѣ това не се случва. За това всички стерилизирани, варени или печени хранителни материи отъ този видъ, като кондензирано млѣко, мармалади, варени зеленчуци и т. н. нѣматъ витамини и ако човѣкъ се храни изключително съ тѣхъ, ще заболѣе отъ скорбутъ.

Въ европейскитѣ страни се среща често една друга болестъ, причинена стъ липса на витамини — *рахитиса въ децата*: жълто испито лице, голѣмъ коремъ, изкривени тънки крака. Противорахичнитѣ витамини се намиратъ въ прѣсното млѣко,

въ рибеното масло и др. Ако този витаминъ липсва въ храната, която се дава на децата, коститѣ имъ оставатъ меки и се изкривяватъ подъ тежестъта на тѣлото; нормалнитѣ предпазителни сили на детското тѣло противъ болестнитѣ бактерии сж слаби и безпомощниятъ организмъ пада лесно жертва на разни заразителни болести, като туберкулозата, скрофулозата и др. За това на слаби и останали назадъ въ развитието си дѣца, особено на такива съ уголѣмени жлези, се дава рибео масло и този обичай се практикува много отдавна, преди да сж били открити витаминитѣ, защото опита е доказалъ тѣхната полезностъ.

Науката за витаминитѣ е още въ своитѣ пелени, но и това, което тя е могла до сега да изнесе предъ свѣта, е достатъчно да предпази човѣчеството отъ много нещастия и посочи начинитѣ за разумно хранение.

Изъ „Бюлетинъ на Соф. Скръж. съветъ“, бр. 14.

Б Е Л Е Ж К И

По доставянето на „Християнка“ Много отъ нашитѣ абонати се оплакватъ отъ нередовното получаване на „Християнка“, за което и натякватъ на редакцията.

Ние писахме въ „Християнка“, че редакцията не е виновна, а пощата. Всички книжки съ налепени адреси се подаватъ редовно на пощата,

обаче, за съжаление, нередовно пощата ги доставя.

Нѣколко пѣти ние се оплакахме за тая нередовностъ въ главната дирекция на пощитѣ. Поискаха ни се факти. А какъ тѣ могатъ да се събератъ: предаваме книжкитѣ на пощата, но знаемъ ли на кого не сж доставени? Само когато нѣкой абонатъ се обади, че не е получилъ из-

вестни книжки, само тогава узнаваме. Но съ какво да докажем, че ние сме предали книжката не пощата, когато всички книжки се предават просто, а на препоръчано. За нас е повече отъ положително, че книжките сме предали, тъй като на всички абонати адреситъ сж отпечатани и кога се лепятъ, рѣжатъ се подъ редъ и лепятъ. Но Дирекцията не иска подобни доказателства... Трѣбваше най-сетне да се доберемъ и до такива, каквито иска Дирекцията. И ето миналата година майката на една отъ нашитѣ сестри изъ Пловдивъ пише въ редакцията на „Християнка“, като моли да ѝ се изпратятъ нѣколко книжки, отъ „Християнка“, за да се предадатъ на единъ новъ абонатъ. Редакцията изпраша книжките. Следъ нѣколко дни книжките се повръщатъ съ бележка отъ пощата: „лицето отказва получаването имъ“. Раздавачъ (следва подпистъ). Запитваме майката, каква е тая работа. Отговаря, че нито е отказвала, нито е виждала книжките. Тогава управлението на братството се обърна къмъ Дирекцията на почитъ съ писмо, изложи факта и приложи повърнатитѣ книжки и писмото на майката като доказателство. Дълго време Дирекцията не отговори, и най-после, запитана четвърти пѣтъ съ предупреждение, че въпросътъ ще бѣде отнесенъ на право къмъ съответния министъръ, Дирекцията отговори съ следното писмо:

№ 155050 отъ 11. XII 1926.

*До женското Монашеско
Братство „Бялъ Кръстъ“
при Курилския манастиръ
гара Курило.*

По поводъ оплакването Ви съ №38 отъ 11-II т. г. на виновния раздавачъ въ Пловдивската станция се наложи парично наказание, като сжщевременно се нареди да се следи и доставя редовно на абонатитѣ списание „Християнка“.

Печатаме това писмо, за да видятъ абонатитѣ на „Християнка“, какаа разпрания имаме по доставянето на списанието. Нека се знае, че ние имаме вснчко желание и интересъ списанието редовно да се доставя и защото знаемъ, че щомъ единъ абонатъ е задоволенъ, ще иска и следната година да бѣде абонатъ. Молимъ, прочее, абонатитѣ на „Хри-

стиянка“ да взематъ бележка отъ горното и щомъ не получатъ нѣкоя книжка, веднага да ни съобщаватъ.

По абонамента на „Християнка“. Още три книжки и IV-та годишнина „Християнка“ се свършва. А има абонати, които не сж си платили абонамента даже за III год. Има други, на които съвестята позволява чакъ сега, като сж получавали 6 книжки, да повърнатъ VI-тата, само VI-тата съ бележка: „отказвамъ получаването“, безъ да си платятъ абонамента. Чудно наистина! Следъ толкова предупреждения, че който не желае да получава списанието или пѣкъ не мисли да го плащъ, да го повърне, да се повръща въ края на годината, като се задържатъ 5 книжки, — това не можемъ да очакствимъ на що прилича. Ето кое съсипва у насъ списанията!

Друго. По събирането на абонамента ние изпитвахме следнитѣ средства: 1) чрезъ печатане въ „Християнка“ покана молихме абонатитѣ да внасятъ абонамента си. И нѣкои се отзоваваха. 2 По пощата пращаме квитанции, но, за съжаление, мнозина си повръщаха квитанцитѣ, пѣкъ и раздавачитѣ малко грижа цолагаха за събиране сумитъ. 3 Сами сестритѣ на братството въ нѣкои градове събираха абонамента, но и тукъ хиляди неприятности — по нѣколко пѣти трѣбвало да отиватъ на единъ адресъ, докато получатъ абонамента и 4 събирахме абонамента, като изпращаме квитанцитѣ на познати лица за събиране, обаче, мнозина ги задържаха еъ месеци, докато ги потърсимъ и ни се повръщаха несъбрани. Всичко това е такъвъ тормозъ на списанието, погълмъ отъ каквото не може да му се направи!

Ето защо ние апелираме къмъ всички абонати на „Християнка“ — *побързайте да си внесете абонамента по пощата съ записъ или съ препоръчано писмо.* Ако, най-после, държите на пощенскитѣ разходи, които ще направите по това, — спаднете ги, нека останатъ за наша смѣтка. Второ, молимъ абонатитѣ, които не сж си платили абонамента, ако имъ се представи отъ раздавача или отъ настоятелъ квитанция за изплащане, да я платятъ, а не съ своето отлагане да ставатъ причина, за да се правятъ нови разходи! Улеснявайте редакцията съ абонамента! Не ѝ съдавайте излишни главоболия и раз-

ходи! . . . О, да бихте знаели съ какви трудности се издават списанията, какъ се изсипват на купъ последни средства за покупка на хартия, и какъ отпосле съ години се събиратъ капка по капка,—никога не бихте помислили да отлагате внасянето на абонамента или да получавате 4-5 книжки и тогава да се отказвате!

Гражданския и църковенъ бракъ. Гръшка е, особено, да се мисли, „че чрезъ гражданския бракъ, се преследва тъкмо целта, да се заздравя и закрепя семейството чрезъ силата на закона. . .“ Тази изключителна въра въ „силата на закона“, само въ правителъ норми, какъвто и принудителенъ характеръ и да иматъ е едно преувеличение. Правото се нуждае отъ координати, отъ сътрудници, на първо мѣсто отъ морала, възпитанието, религията, искуството и пр. Нима, действителността не ни убеждава всѣки день въ това?

Ние стоимъ на позицията, че не е „гражданския бракъ“, чрезъ който ще се закрепятъ правнитъ отношения въ семейството. „Църквата, обявявайки брака за единъ сакраменталенъ актъ, му предава трайността и валидността. А това е само отъ полза за самия бракъ и произтичащитъ отношения отъ него.

Изъ статията „Правното положение на жената у насъ и гражданския бракъ,“ отъ Прот. Ив. Пѣевъ, помѣстена въ брой 25-27 на в. „Християнски съвѣтникъ“

Мнозина ни запитватъ, кжде сега живѣе о. архимандритъ Ст. Абаджиевъ и съ що се занимава. Изглежда, че за мнозина е неизвестно положението. Архим. Ст. Абаджиевъ е директоръ на църковното книгоиздателство при Св. Синодъ, живѣе въ София и работи, като чиновникъ, въ канцеларията на Св. Синодъ, отъ кждето получава и заплатата. Съ ръководството на Братството „Бѣлъ Кръстъ“ той не е задълженъ отъ никого, нито отъ службата си. По своя воля той се нагърби преди петъ години съ основаването на Братството и съ ръководенето му до днесъ при хиляди неприятности и материални жертви, безъ всѣкакво възнаграждение отъ никжде; нито за трудоветъ му по уреждането и ръководенето на братството, нито за трудоветъ му по учителството му въ сжщото, нито за ония по покупка, инсталиране, уреждане и управление на печатницата. Постигналото го нещастие — премазване на ръката му отъ печатарската машина — му коствува до сега надъ 25,000 лева, които той разходва отъ себе си. Не се знае още колко ще разходва до окончателното излѣкуване, което, сигуръ, ще продължи около година, и ще се завърши съ единъ сакатлъкъ на дѣсна му ръка. И за всички тия трудове и разходи признателностъ никаква. „Щуръ е, — говорятъ, — че върши това“.

Абонати, на които се връща 4 и 5 кн. като на не познати и измѣстени.

Молимъ, който ги познава, да имъ съобщи, да си явятъ адреса.

1. с. Правецъ, Орханйско, Стоянъ Димовъ Монинели (Дърводѣлецъ)
2. гр. Пловдивъ, ул. Т-Пазарджикъ
- 4 Славка Хр. Димитрова.
3. Черепишко Свещ. У-ще, Врачанско, Никола Богдановъ,
4. Черпишко Свещ. У-ще Врачанско, Станко Томовъ,
5. Черепишко Свещ. У-ще, Врачанско, Недю Стефановъ,
6. Черепишко У-ще,

- Врачанско, Димитъръ Мариновъ, 7. гара Мездра—Бонка Слирекарова,
8. гр. Бургасъ ул. Булевардъ—Невънка Килинова,
9. Орхане — Хр. Стояновъ
10. гр. Василико, Райна Ив. Ганчева
11. София, ул. Царъ-Крумъ 35, Урания Бацова,
12. Орхане — Мария В. Бучукова.
13. София ул. Антимъ 197, Нацка Филипова.
14. с. Батошево, Севлиевско, Христо Ив. Смиловъ, семенаристъ.
15. София, ул. Царъ Симеонъ 31, Елена Станкова.
16. София, ул. Денкоглу 10, София В. Доскова.
17. София, ул. М-Луиза 167, Тодорка Лазарова.
18. София, Тимокъ 11, Зафирка Ст. Калудова.
19. София,

ул. Веслецъ 54, Евгеница Георгиева. 20. София, ул. Сердика 38, Ангелъ Г. Къосевъ. 21. София, ул. Ек.-Иосифъ 16, Цанка Хлѣбарова. 22. София, ул. Антимъ I 20, Недка Баракова. 23. София, ул. Вениаминъ 17, Сийка Димитрова. 24. София, ул. Окр. Булевардъ 197, Мара Н. Иванова. 25. София, ул. Ст-Караджа 17, г-жа Д-ръ Нсенъ Петрова. 26. с. Райково, Пашмаклийско, Катерина П. Панардова. 27. с. Райково, Пашмаклийско Иордана Стоянова. 28. с. Калугерово, чрезъ гара Левски за общината.

Получени пари *Свещ. Д. Кючуковъ* отъ с. Ашиково 80 лв.; *Повка Попова* отъ с. Злокученъ 60 лв.; *Църковното Настоятелство* въ М. Търново 355 лв.; *Веса Тепавичарова* отъ гр. Габрово 40 лв.; *Икономъ Ст. Ганчевъ* отъ гр. Варна 100 лв.; *Василка Крушкова* отъ гр. Русе 40 лв.; *Свещ. Данаилъ Кировъ* отъ с. Джулюница 705 лв.; *Младенка Ст. Петрова* отъ гр. Русе 60 лв.; *Пенелопя Константинова* отъ гр. Бургасъ 60 лв.; *Свещ. Ал. Славовъ* отъ с. Смядово 560 лв.; *Свещ. Д. Будуровъ* отъ с. Кесарово 680 лв.; *Прат. Хр. Дренски* отъ гр. Троянъ 384 лв.; *Икономъ Ст. Ганчевъ* отъ гр. Варна 80 лв.; *Свещ. П. Александровъ* отъ гр. Тръвна 360 лв. *Свещ. П. Поповъ* 120 лв.

По дейността на сестритѣ въ Харманлийско, Ваше В. Преподобие, — пише отъ 29 IX т. г. Прот. З. Н. Чавдоровъ отъ гр. Харманлий. Сестритѣ, отъ Бѣлия Кръстъ. К. и П. отъ 15 и повече дни, бѣха изъ околията ни, като сподобиха 10-на и повече села, въ които, споредъ добитиѣ сведения, — сж развили не малка дейность, както съ своитѣ проповѣди, така и съ разпространението на разни книжки и кръсчета.

Плюсъ това и съ скромното, срамежливо и набожно държание въ всичко и на всѣкжде, — сж обрнали и вниманието на всички, най-вече на женитѣ, които, за да искажатъ своята вѣра, обичъ и любовъ къмъ тѣхъ, сж вървѣли подире имъ, — казвайки: „*приказвайте ми за Бога, четете ни молитви за здравето на насъ и децата ни*“. Въ случая, моитѣ впечатления и убеждения сж, отъ виденото и чуто, относно деятелността на сестритѣ, както миналата година, така и тая, че жената, — добре подготвена, т. е., добре запозната съ Св. Писание, какъвто е случая съ монахиня К. много по-голяма полза ще допринесе на нивата Христова, отколкото единъ мъжъ проповѣдникъ, билъ той духовникъ или мирско лице. Затова желателно би било, всѣка година да се споможда околията ни отъ подобни сестри монахини и то, по възможности сжщитѣ, понеже иматъ вече запознанство. Това, като е така, отъ сърдце и душа, казвамъ, че идеята съ учреджаванieto на института „Бѣлия Кръстъ“ е повече отъ благородна, похвална и навременна.

Тогава защо бѣше инцидента, съ тия сжщитѣ сестри въ хасковско?!

Да, ако бѣше направенъ отъ публичната властъ. — щѣхме да кажемъ: „*вини во гресѣхъ*“, за съжеление, обаче, той бѣше предизвиканъ отъ духовната такава, жалко, наистина! Прочее, дерзайте, Вий, главний инициаторо и не се отчайвайте, ако и съ една рѣка, — работете и за въ бждеще се въ сжщия духъ и направление, ние сме съ Васъ и ще бждемъ само и само, започнотото, повече отъ свето и благородно дѣло да не замре.

А за този Ви тежъкъ непоносимъ трудъ; милостивия Богъ, единъ день, ще Ви възнагради; „дѣлательтъ е достоенъ за своята награда“.

ПРОДЪЛЖАВА СЕ ПОДПИСКАТА ЗА ЗАПИС- ВАНЕ АБОНАТИ ЗА IV ГОДИШНИНА НА „ХРИСТИЯНКА“

И презъ IV годишнина Християнка си остава вѣрна на своя духъ и на вѣчнитѣ истини, за които благовѣтствува до сега върху своитѣ страници. По прежнему, тя ще бжде религиозно-назидателно, литературно и публицитично списание, въ тѣлническо отношение значително подобро, изящно, достъпно и за най-простия и интересно за всѣки интеллигентъ. Въ продължение на една година (отъ априлъ т. г. до априлъ 1927 г.) „Християнка“ ще даде 10 книжки — за всѣки месецъ по една, съ изключение на Юлий и Августъ. Тя ще засили иллюстрациитѣ, като наредъ съ религиознитѣ картини отъ знаменити художници, ще даде и много картини на наши родни светии и изъ битовия животъ. Въ нея ще намѣрятъ мѣсто образци на художествена белетристика, статии по въпроситѣ за християнското вѣроучение и моралъ, апологетика, разкази и изъ свещената история, изъ живота на светитѣ Божии угодници, по възпитанието, домакински известия, съвети и пр. и пр.

Абонаментътъ и за презъ IV годишнина остава сжщия — 60 лв. на фина бѣла хартия и 40 лв. на обикновена хартия.

Който запише 15 нови абонати (които не сж били такива презъ III година) и внесе напълно абонамента имъ или пъкъ събере и внесе напълно абонамента на 2) стари абонати — ще получи веднага премия 1 екземпляръ жития за м. януарий или (кога бжде готовъ) за февруарий, на хубава хартия. Запише ли 20 нови абонати или пъкъ събере абонамента на 25 стари абонати и го внесе на пълно — ще получи „Библия въ картини“ 1 екземпляръ, за 25 нови абонати — 1 „Библия въ картини“ подвързана.

Записвайте се за Християнка год. IV.

Разпространявайте Християнка!

Цена 8 лева

ИЗДАВА БЪЛИЯ КРЪСТЪ НА БЪЛГ. ПРАВОСЛ. ЦЪРКВА

ВСИЧКИ МАТЕРИАЛИ СЕ ИЗПРАЩАТЪ ДО РЕДАКЦИЯТА
НА „ХРИСТИЯНКА“ — СОФИЯ, СВ. СИНОДЪ,
НА СЪЩИЯ АДРЕСЪ СЕ ВНАСЯТЪ СУМИТЪ И СТАВА
ЗАПИСВАНЕТО.